

فصل با و دهم

روش های آموزش

انفرادی

روش ها و فنون تدریس

۱۰

ارسالی ویسکرمی

آموزش انفرادی و ویژگی‌های آن - آموزش انفرادی به آموزش سنتی می‌شود که دانش آموزان در فعالیت‌های خود **مستقل** باشند و **پیشرفت تحصیلی بر اساس توان فردی** آن‌ها صورت گیرد.
- آموزش‌های انفرادی ممکن است به صورت **حضوری یا از راه دور** انجام شوند.

- آموزش انفرادی آموزش **دانش آموز محور** است که یادگیرنده در آن نقش فعال دارد و معلم ضمن فراهم آوردن شرایط یادگیری نقش **راهنما و هدایت کننده** را بر عهده دارد. هر فراگیر بر اساس توانایی‌های خود در فعالیت‌ها یادگیری می‌پردازد.
اهداف مهم این نوع آموزش: (۱) رعایت عادت‌های فردی

(۲) رشد استقلال عمل و یادگیری

(۳) ایجاد مهارت در مطالعه

(۴) عادت به مطالعه مستمر

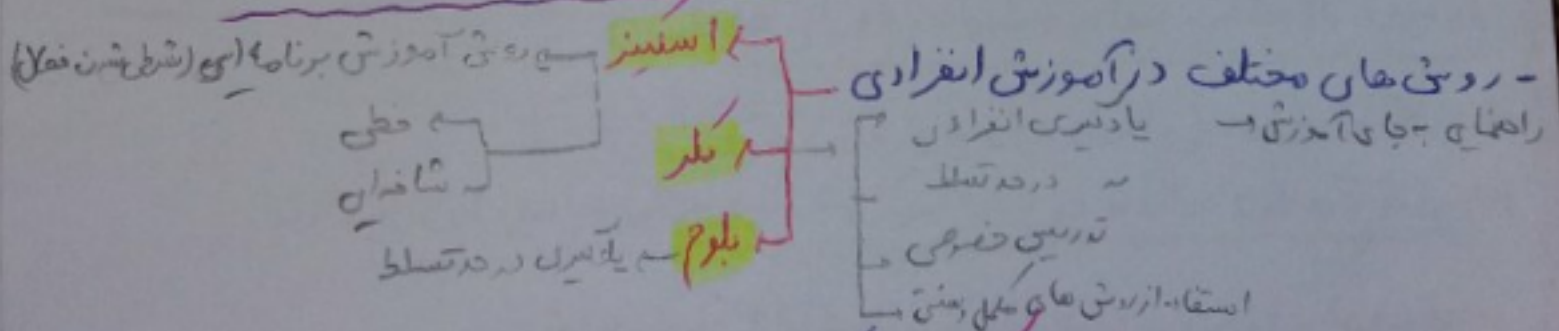
(۵) پیشرفت بر اساس توان فردی

بلوغ عقیده است که می‌توان آلودگی یادگیری در حد تسلط را در واقع با تغییر شیوه‌های متداول آموزش به بل کلاس و با ایجاد فرصتی هرکس از وقت فکرموزش انفرادی متناسب با نتایج ارزشیابی تکوینی به اجرا درآورد.
روش آموزش انفرادی هدایت شده از روش‌های آموزش انفرادی است که در آن هر یک از صورت آموزش تدریجی یا توسط گروه متشکل از ۲ تا ۳ معلم به مهم کاری گفته، اداره می‌شود.

(۶) خودتقوولی و خودسنجی (خودارزشیابی)

(۷) یادگیری در حد تسلط

- این نظام یادگیری منعکس کننده کاربرد نظریه رفتار برای در فرایند یاددهی - یادگیری است.

آموزش انفرادی بر اساس دیدگاه اسکنیز روشی آموزشی برنامه‌ای را برای حل مشکلات آموزشی تجویز کرد. (۲۱)

- آموزش برنامه‌ای این آموزشی انفرادی است که می‌تواند یادگیری را با نیاز دانش آموزان هماهنگ سازد.

- این روش بر اساس مجموعه‌ای از **اصول رفتاری** طراحی و مواد آموزشی به واحدهای کوچک تحت عنوان **چهارچوب** یا **گام** تقسیم می‌شود. در هر گام تکلیفی مشخص شده است که دانش آموز

۲-
۱۱-
الگوهای تسلط یاب ، آموزش مستقیم و تسبیح سازی ، جزء یادگیری اجتماعی ، از خانواده سیستم های رفتاری است .

★ روش آموزشی برنامه این سه مرحله دارد

۱- توجه فرآیند به مطالب یادگیری متمرکز شود .

۲- با پاسخ گیری به سوال توسط فرآیند ، یادگیری تسهیل می شود .

۳- دریافت بازخورد و اصلاح اشتباهات .

الگو انفرادی - اثرات آموزشی - رشد خود

۱- تدریس خودیختی شناسی

۲- ارتباطات و تفهیم

از طریق مطالعه یا انجام آن‌ها به هدف‌های مورد نظر دست می‌یابید. نام‌ها باید بر اساس رفتار ورودی دانش‌آموزان نوشته و تنظیم شوند. بطوریکه هر نام معلومات جدیدی بر معلومات قبلی دانش‌آموزان اضافه نماید. کار بردن از روانشناسی یادگیری در تدریس است.

- سبب بررسی به یاد آموختن برنامه‌هاست به مخرج ماشین تدریس.

- آموزش برنامه‌ها اسکیزجول محور شرطی شدن فعال طراحی و تنظیم شده است.

مزایای آموزش برنامه‌ها اسکیزم

۱) در هر نوبت، توجه دانش‌آموزان روی میزان کمتری از مطالب درسی متمرکز می‌شود.

۲) با فعال بودن دانش‌آموز در پاسخگویی به هر سوال یادگیری تسهیل می‌شود.

۳) دانش‌آموز با دریافت فوری بازخورد، تقویت می‌شود می‌تواند اشتباهاتش را اصلاح کند.

- آموزش برنامه‌ها می‌تواند به ۲ صورت خطی و شاخه‌ای عرضه کرد.

آموزش برنامه‌ها خطی - تمام‌های مربوط به یک برنامه؛ به صورت خطی به دنبال هم قرار می‌گیرند.

دانش‌آموزان باید تمام نام‌ها را مطالعه کنند و قدم به قدم پیش بروند. مطالعه و فهم یک نام مستلزم یادگیری تمام مطالب شناخته شده در نام‌های قبلی است.

- در برنامه‌ریزی خطی اصول ذیل باید رعایت شود:

۱) دانش‌آموزان فعالانه در برنامه شرکت کنند و با مطالعه و پاسخ دادن بپردازند.

۲) پاسخ‌های اولیه باید صحیح باشند و از پاسخ غلط جلوگیری شود.

۳) بازخورد باید بی‌درنگ بعد از هر فعالیت ارائه شود.

۴) برنامه باید سیر منطقی داشته باشد و از آسان به مشکل تنظیم شود.

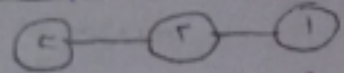
۵) در هر نام نباید رابطه محرک - پاسخ مستقیماً در اختیار دانش‌آموزان قرار گیرد.

۶) دانش‌آموز باید تمام مراحل یا نام‌ها را طی کند و قدم به قدم پیش رود.

(۷) نام‌ها باید بسیار کوتاه باشند.

رف ۱۱-۳

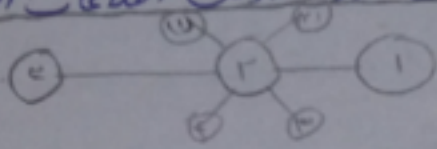
(۸) نام‌ها باید طوری تنظیم شوند که موجب درک مطلب شوند و حافظه‌سپاری طوطی وار.

- آموزش برنامه‌های شناختی - و وقتی که دانش آموز این نام را مطالعه کرد به سوال آن نام پاسخ می‌دهد در صورت پاسخ صحیح با انجام دادن تکالیف مشکل‌تر و پیشرفته‌تر به صورت خطی به کار خود ادامه می‌دهد، اما اگر پاسخ غلط باشد از خط مستقیم خارج و به نام‌های فرعی هدایت می‌گردد.

- در این نوع برنامه‌ها نام‌های مستقیم را نام اصلی و نام‌های فرعی را نام جبرانی می‌نامند.

- هدف از نام‌های جبرانی این است که دانش آموز یاد دریافت اطلاعات اضافی، استنباط و اصلاح‌کننده و سپس به نام اصلی برود.

تفاوت آموزش شناختی با فطری (ع ۱) مراحل و نام‌های آموزش برنامه‌های شناختی، طولانی‌تر از آموزش برنامه‌های فطری است.

(۲) همه دانش آموزان (حتیاً بابت روش برنامه‌ها) ردیال نمی‌کنند.

آموزش انفرادی بر اساس دیدگاه بلوم - روش آموزش انفرادی بلوم بر اساس آنتون جان کارول طراحی شده است.

- کارول بر این باور بود که میزان یادگیری تابعی است از زمان صرف شده در آموزش و زمان مورد نیاز - بستگی به استاندارد و شرایط مطلوب آموزشی دارد.

کارول

یادگیری و پیشرفت تحصیلی فراگیران به طور وسیع
زمان یادگیری بستگی دارد، (یادگیری در حد تسلط)
زمان مورد نیاز برای یادگیری $f =$ میزان یادگیری
زمان صرف شده برای یادگیری

- بر اساس نظریه بلوم هر کدام از مراحل یادگیری را می‌توان به تعدادی اهداف مشخص تجزیه کرد و آنچنان آموزش داد که بیش‌تر دانش آموزان بتوانند به آن اهداف دست یابند.

تفاوت روش بلوم با روش‌های دیگر

(۱) روش‌های بلوم به سوی اهداف مشخص از پیش تعیین شده هدایت می‌شوند.

کارل راجرز معتقد است مناسب درسی انسانی، افراد را مستعد نسو و نهای سازد. بنابراین آموزش باید بر اساس مفاهیم مناسب انسانی در مقابل مفاهیم موضوع درسی یا جریان تفکر صورت می گیرد. این آنگاه از موضوع راجرز در مشاوره غیر مستقیم نشأت می گیرد، که در آن توان مراجع در پرداختن به طور سازنده به زندگی به خود، مورد احترام قرار گرفته و پرورش می یابد.

→ این روش را راجرز نامید

۲) برای تشخیص مشکلات یادگیری دانش آموزان از ارزشیابی تکوینی به طور بیشتر استفاده می شود. ز.ف. ۱۱-۵۴

۳) اصلاح مشکلات و نواقص مشخص شده از ارزشیابی تکوینی، اندیشمندانه صورت می گیرد.

۴) برای اصلاح نواقص و کمبودهای یادگیری از شیوه های مبتدوی استفاده می شود.

۵) بیشتر وقت دانش آموزان از یک واحد به واحد دیگر به صورت تدریجی صورت می گیرد.

مراحل اجرای آن ۱) ابتدا از زمینه آشنایی دانش آموزان با اهداف آموزشی فراهم می شود.

۲) زمان آموزشی هر واحد بر اساس دانش آموزان که بیشترین زمان را بران تسلط نیاز دارند تعیین می گردد.

۳) به تمامی دانش آموزان اهداف دوره تا حد تسلط یاد گرفته باشند بهره الف و ب تمام کسانی که نتوانسته اند به حد تسلط برسند بهره ناقص داده می شود.

بلوم

$$\text{انگیزش} \times \text{زمان منگور شده برای یادگیری} = \text{میزان یادگیری}$$
$$\text{استعداد یا توانایی} \times \text{کیفیت آموزش} \times \text{زمان مورد نیاز برای یادگیری}$$

- به عقیده بلوم یادگیری در حد تسلط روی مفهوم خود اثر می ندارد.

آموزش انفرادی بر اساس دیدگاه کلمره اهدافی که طرح نگار بر مبنای آن طراحی می شد عبارت بودند از:

۱) بیشتر بر اساس توان فردی - دانش آموز باید بخش ها را با توجه به توان خود و زمانی که در اختیار دارد مطالعه کند. هر وقت احساس کند که مطالب آن بخش را یاد گرفته است آمادگی خود را برای ارزشیابی اعلام می کند.

- در این طرح هر کس بر اساس توانایی های خود مطالعه و پیشرفت می کند.

- تفاوت های فردی دانش آموزان در فرایند فعالیت های آموزشی کاملاً رعایت می شود.

۲) یادگیری تا حد تسلط - تا وقتی که دانش آموز بخش مورد مطالعه خود را تا حد تسلط یاد گرفته باشد نمی تواند مطالب جدید را شروع کند. هیچ تنبیه یا مجازاتی نیز برای عدم موفقیت او وجود ندارد. از نظر زمان یادگیری و رسیدن به سطح مطلوب محدودیتی وجود ندارد.

۱۸
- معیار قابل قبول معمولاً ۸۰ الی ۹۰ درصد نسبت امتیاز در ارزشیابی است. گسای آن ۱۱-۱۰ است
را کسب نکنند به آموزش ضوابط هدایت و سگوند.

۳) آموزشی خصوصی - اساس کار در آن توجه به نیازهای علمی و عملی و توانایی‌های شخصی دانش
آموزانی است که نتوانسته‌اند در کلاس‌های متعارف موفقیتی در حد تسلط کسب کنند.

- در آموزش خصوصی معلم باید به مجموعه‌ای از عوامل تقویت کننده مثبت همچون باشد.
- در آموزش خصوصی به بهرت یادگیری فرد با نشتاش معیاسی شود.

۴) راههای جای آموزش - در آموزش خصوصی نقش معلم راهنما است. راهنمای در کلاس
ممکن است به درت تعادل در کلاس یا بوسیله ارائه دفترچه راهنما انجام شود.

۵) استفاده از روش‌های مکمل همراه با روش سنتی - برای تقویت و تسهیل یادگیری معلم
باید از برنامه‌های مکمل مانند سخنرانی، نمایش فیلم و... استفاده کند.
- برنامه‌های مکمل اغلب برای تحریک، تسهیل و تشریح مطالب آموزشی طراحی می‌شوند و حضور
دانش آموزان در این نوع برنامه‌ها باید داوطلبانه باشد.

- طرح شخصی کردن نظام آموزشی کمر در واقع شکل بسط یا اختصار یادگیری تا حد تسلط بلوم است.

- در نظام آموزشی کمر، بین از تعیین اهداف و مواد آموزشی، واحدهای درسی با درت طراحی و
سپس هر واحد به بخش‌های کوچک‌تری تقسیم می‌شود. در فرایند فعالیتهای آموزشی، دانش
آموز می‌تواند زمان مطالعه و یادگیری را بر اساس نیاز خود تنظیم کند.

- طرح کمر بسیار نزدیک به اندیشه بلوم در نظام آموزشی انفرادی است. زیرا هر دو به تفاوت‌های فردی
و سرعت یادگیری دانش آموزان توجه دارند و کوشند آشنایی درونی و انتظار موفقیت را در
آنان تقویت کنند.

- اسکنیز، بلوم و کمر - پایه تئوری نظام آموزشی انفرادی

آموزشی انفرادی تجویز شده (IPI)

این آموزش همچون سایر روش های نظام آموزشی انفرادی، روشی است که در آن کل موضوع یا برنامه درسی پایه به تعداد زیادی از بخش های سلسله مراتبی تقسیم شود. دانش آموز موظف است بصورت انفرادی روی بخش های که بران اد تجویز شده است کار کند. وقتی یک بخش تمام شد باید به آن نمونه آن بخش پاسخ دهد و اگر موفق شد برای اداها فعالیت ها به بخش بعدی هدایت خواهد شد. بهره قبولی و حد تسلط در این نوع آموزش معمولاً دست یابی ۸۰٪ در همه اهداف آموزشی است.

- در این روش دانش آموزان معمولاً با هم مقایسه نمی شوند هر دانش آموز بر اساس پایه و توان خود وظایفش را ادا می دهد در نتیجه رقابت وجود ندارد و پایه حداقل خود می رسد.

- تفاوت این روش با سایر روش های آموزشی انفرادی در این است که نقطه آغاز فعالیت بر اساس پایه های تحصیلی مدارس موجود نیست. یعنی دانش آموزان ملزم نیستند دروس مختلف یک پایه را هم زمان و به طور منظم آغاز کنند بلکه ممکن است دروس مختلف پایه های مختلف را هم زمان مطالعه نمایند.

- در این روش دقت اول از آغاز فعالیت ها از فرآیند ارزشیابی تشخیصی به عمل می آید.

آموزشی انفرادی هدایت شده (IGE) ← مطابق روش تشخیصی - تجویز شده در روش IPI نیز به نوبه کاری رفت عمل می کنند. این روش برای تربیت معلمان و دانش آموزانی که در زمینه های خواص و معلمان آموزشگاه ها و نیز معلمان نوآموزان معیشتی و هدایت تحقیقات و پیشرفت دانش آموزان به کار می رود.

۱) کلاس های بدون پایه ← کلاس های بدون پایه به یادگیرندگان فرصت می دهد که در سطح خود به فعالیت معیشتی در مدارس اداها دهند. بعنوان مثال دانش آموزانی که در ماه آخر دروس آن ها تمام شده می توانند در ماه دی بدون وقفه به کلاس بروند.

۲) آموزشی ردی ← در این روش چندین معلم برای بهبود کار انفرادی شان با هم همکاری و تعداد زیادی یادگیرنده تربیت می کنند. آن ها دستا جمعی طرحی ریزنده اجرا و ارزشیابی می کنند. هر واحد درسی از چند بخش تشکیل می شود. یک تیم شامل آموزگاران معلمان است که اطلاعات دانش آموزان خود را تجزیه و تحلیل می کنند و در باره هدف های آموزشی تقسیم می گیرند.

۴) نرده های سنی متفاوت - این روش ترکیبی است از تدریس سنی متفاوت و آموزش خصوصی. این روش به نفع یادگیرندگان هر دو تدریس سنی (سین پایین و سین بالا) و مانع روش آموزش انفرادی تجویز شده است.

- در این روش با انجام آزمایش تشخیصی موفقیت هر یک از یادگیرندگان تعیین و هدف های متفاوت و راه های یادگیری بین دانش آموزان تقسیم می شود.

۵) تفاوت های فردی - هنگام تعیین واحد درسی، روش یادگیری باید بر اساس ویژگی های یادگیرندگان باشد.

آموزش به کمک رایانه (CAI) - محتوای برنامه درسی آموزش به کمک رایانه بر اساس دیدگاه های شرطی شدن فعال اسکینر و یادگیری در حد تسلط بلوم و آموزش انفرادی کلرانی می شود. - بویژه آموزش برنامه های اسکینر در سازمان رهی برنامه های CAI نقش اساسی دارد.

- محتوای برنامه آموزش به کمک رایانه دقیقاً بر اساس آموزش برنامه ای طراحی و تنظیم می شود. با این تفاوت که در آموزش برنامه ای چایی اسکینر، دانش آموزان خود به درق زدن مطالب می پردازند و مقدار مطالبی که مطالعه می کند به اختیار خود او است.

- اما در مابین های آموزشی، پیشرفت در مطالعه در کنترل رایانه است. زمانی به او اجازه ورود به سبقت جدید داده می شود که اد مطالب قبلی را در حد تسلط آموخته باشد.

ویژگی های رایانه های آموزشی:

- ۱) دانش آموز بر اساس استعداد و توانایی خود برنامه را دنبال می کند.
- ۲) محتوای آموزشی با یک مسیر منطقی در آن طراحی و تنظیم شده است.
- ۳) پرسش ها بصورت زنجیره ای به یکدیگر وابسته اند.
- ۴) پاسخ ها بلافاصله تقویت یا اصلاح می شوند.

۱۱-۸
۵) دانش آموزان در صورتی می توانند به برنامه ادامه دهند - مراحل قبل را آموخته باشند.

۶) اطلاعات مربوط به پاسخ های دانشی آموزان: در آن نگهداری می شود.

۷) اطلاعات از طریق غیر کلاسی نیز به دانش آموزان ارائه می شود.

۸) رایانه ها برخلاف انسان دچار عوارضی چون خستگی، محاسبت و ناراحتی نمی شوند.

- رایانه ها در آموزش خود به خودی ارزشی ندارند. آنچه اهمیت دارد برنامه ای است که به آن داده می شود.

مزایای آموزش به کمک رایانه (CAI):

۱) ظرفیت بالای آن ۲) سرعت و دقت در انتقال اطلاعات

۳) قابلیت های محاسباتی ۴) حل مساله ۵) تنوع روش های نمایشی

مزایای آموزش انفرادی - آموزش انفرادی در سطح دانش آموزان متوسط و پیشرفته و در سطوح عالی تر نسبت به دانش آموزان دوره متوسط بر خور دارند.

- در انتخاب شیوه های آموزشی، انتخاب روش حداقل باید با توجه به موقعیت و ویژگی های فردی یادگیرنده صورت یابد.

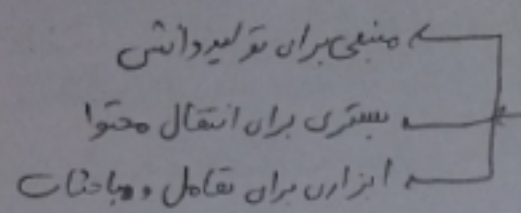
- کارایی و اثربخشی یک روش، همواره بستگی مستقیم و مثبت با ویژگی های فردی یادگیرنده دارد.

فناوری و نقش آن در آموزش انفرادی - یکی از بهترین روش های ارتقای آموزش فراهم کردن محیط های آموزشی متادرمی اطلاعات و ارتباطات و ICT محور است. در چنین محیط هایی افراد به حدی نیاز می توانند به مطالب آموزشی مناسب سن خود، شکل های متنوع به افراد متعصب و مشاوران دسترسی داشته باشند.

- بنابراین آموزش نحوه به کارگیری متادرمی اطلاعات و ارتباطات می تواند روش تدریس معلمان را تحول بخشود آموزش های معلم محور را به سوی آموزش های دانش آموز محور سوق دهد.

یادگیری الکترونیکی - اثر سیون قاندرسون - یادگیری الکترونیکی به آن نوع از یادگیری اطلاق می شود که در محیط شکل و اینترنت و در ساخت رسمی و وقوع بی پیوند و مجموعاً این از فناوری های چند رسانه ای در آن به کار رفته می شود.

ویژگی های یادگیری الکترونیکی:

۱- توسط اینترنت صورت می گیرد.

۲- با جدیدترین اطلاعات همراه است.

۳- می تواند مجموعاً این از روشی های آموزشی را در برداشته باشد.

۴- مبتنی بر تلاش و کوشش خود یادگیرنده است.

هم هر دانشی آموزشی با میزان توانایی خود آن بهره مند می شود.

۵- قابلیت انجام فرایندهای اداری و مدیریت را دارد.

۶- یادگیرنده محور است و به تفاوت های فردی یادگیرندگان توجه دارد.

- یک دو ناله استفاده آموزشی از منابع الکترونیکی در مدارس و موسسات آموزشی به ۳ روشی ذیل صورت می گیرد:

- ۱- کتابخانه کلنی الکترونیکی
- ۲- آوردن دیبای واقعی به کلاس درس
- ۳- دیبای اطلاعات الکترونیکی نامنظم

مزایای استفاده از روش الکترونیکی:

- ۱- کاهش مراجعات و فشار به منابع کتابخانه
- ۲- دسترسی به منابع در تمام اوقات از جمله ساعات غیراداری
- ۳- به روز شدن آسان منابع
- ۴- وجود فرایوندهای به اطلاعات مرتبط
- ۵- امکان شفوعی کردن منابع به کسانی که یادگیرنده نام تنها اطلاعات مرتبط با نیازهایشان را دریافت کنند.
- ۶- خاصیت تعاملی از جمله آزمون های تشخیصی برای بررسی میزان پیشرفت یادگیرنده نام

۷- وجود چند رسانه ای ها از جمله تصویر ترافیک، صوت و تصاویر ویدیویی به همراه متن که باعث افزایش جذابیت منابع می شود.

۸- اشغال فضای کم تر نسبت به منابع چاپی و مرتب کردن آسان آن ها.

۹- تمرین شناسایی منابع مرتبط و مفید و حق انتخاب و آزادی بیشتر برای نمونه مان مطالعه و دنبال کردن علائق خود همچنین برداشته شدن مهارت مان مطالعه در خود و به کارگیری روش های مستقل در مطالعه.

سواد اطلاعاتی - اسنادی و کتبی و سواد اطلاعاتی را درگیر شدن یا دست زدن در فرایندهای زیر

صدا کننده

- آگاهی از زمانی که به اطلاعات نیاز دارند.

- شناسایی اطلاعات مورد نیاز برای حل یک مساله.

- پیدا کردن اطلاعات مورد نیاز.

- ارزشیابی اطلاعات.

- سازماندهی اطلاعات.

- استفاده موثر از اطلاعات برای حل مساله.

- دسترسی به سواد اطلاعاتی به نظر کنونی تحت ۲ عامل قرار می گیرد.

مشارکت

فرد

از نظریه های معروف آلودن مفاهیم خود، می توان نظریه سیستم های رفتاری و نظریه خود پذیران را نام برد. در خود پذیران، افراد بارشده کمتر هم تانند از آن در بر فرد با محیط احساس شایستگی می کنند، لیکن رابطه خود را به همان صورت می پذیرند و احتمال کمتری وجود دارد که خود قدم های جدیدتری بردارند، که موجب روابط مولد نشو و نما باشد.

مشارکت سازمان دهنده ها

مکانه تفکر علمی

مشارکت آموزشی نهاد علمی

مشارکت پر داری

آلودن سازمان پر داری اطلاعاتی

دریافت مفهومی

یادها

الگوی سبب‌های رفتاری - اثرات آموزشی
 - اطمینان به خویشتن به عنوان فرآیند
 - نسبت دانش و مهارت‌های برنامه‌های تحلیلی
 - حساسیت به روابط علی و معلولی - توانمندی خودآموزی
 - استقلال در یادگیری
 - پاسخگویی به بازخورد

اثرات آموزشی الگو اجتماعی
 (یاری در یادگیری)
 - شایستگی در بحث‌های اجتماعی
 - توانایی تصور نقش برای دیگران
 - ایجاد چارچوبی برای تحلیل مسائل اجتماعی

اثرات پرورشی
 - ایجاد توانایی وسیله دست به کار زدن
 - دستیابی به حقایق در باره مسائل اجتماعی
 - افزایش همدلی و کثرت برای